

# LÁZAS ÁLLAPOT CSECSEMŐ- ÉS GYERMEKKORBAN

**Szervezetünk egyensúlyi állapot fenntartására törekszük, melynek része az élettani folyamatokhoz szükséges állandó hőmérséklet biztosítása is. Ez általában 36,5–37 °C között van. Az agyban lévő karmester, a hipotalamusz szabályozza ezt a folyamatot.**



Fertőzések, gyulladásos folyamatok esetén a szervezet védekező rendszeréhez tartozó fehérvérsejtekből lázkeltségű anyagok is felszabadulnak, melyek a véráram segítségével eljutnak az agyba, a hőközpontba. Ezek az anyagok arra készítetik a hipotalamuszt, hogy olyan parancsot adjon ki, ami a hőleadást csökkenti, így a testhőmérséklet nő. Egyes kórokozók 38 °C felett gyorsabban elpusztulnak, másrészt a magasabb hőmérséklet olyan immunológiai folyamatokat is elindít, melyek segítenek a kórokozó elleni küzdelemben. A láz tehát valamilyen betegség tünete, nem oka, ezért elsődleges célunk nem a láz mint tünet csillapítása, hanem a lázat kiváltó ok megszüntetése. A láznak kellemetlen, de súlyosabb következménye csak az extrém magas, 40 °C feletti láz esetén lehet.

Egyre inkább elfogadott szakmai álláspont, hogy a láz csillapításának indoka a közérzet javítása, tehát ha a gyermeket nem viseli meg a láz, akkor ennek csillapítása felesleges. Az utóbbi időben a lázcsillapítással kapcsolatban a fenti megállapításon kívül több elterjedten alkalmazott eljárás bírálata jelent meg, eszerint nem indokolt az úgynevezett körkörös lázcsillapítás (rendszeres időközökben adott gyógyszer), és a különböző típusú lázcsillapítók kombinálása sem. Ha az adott lázcsillapító hatástalan, akkor másik hatóanyagot kell választani, a szalicilszármazékok (Aspirin) adása 10 éves kor alatt nem javasolt, de vigyázni kell vele a tinédzser- és fiatal felnőttkorban is, mert súlyos mellékhatások jelentkez-

hetnek, illetve ha a hűtőfürdő alkalmazása kellemetlen a gyermek számára, akkor ne alkalmazzuk.

Ha a gyermek általános állapota romlik, aluszékonnyá válik, nem fogad el folyadékot, bőrvérzések jelennek meg, görcs jelentkezik, akkor feltétlenül orvosi konzultáció szükséges. Külön elbírálást igényel a krónikus beteg, pl. szívbeteg gyermek lázas állapota, mivel a lázzal járó szapora pulzus megterheli a keringést, fokozott munkára készíti az amúgy sem kifogástalanul működő szívet.

Szintén külön figyelmet érdemel a fiatal csecsemő lázas állapota: 3 hónaposnál fiatalabb csecsemő 38 °C feletti, 3–6 hónapos csecsemő 39 °C feletti láz esetén mindenképpen orvoshoz kell fordulni.

Az újabb kutatások a lázgörcként ismert tünettől kapcsolatban is újdonságot hoztak. Ez a gyermekek 2–4%-át érinti, 3 hónap és 5 év között, leggyakrabban 2 éves kor körül fordul elő. Nem ritka, hogy a gyermekkor során többször ismétlődik. Típusosan a lázas betegség kezdetén, gyakran annak első tüneteként jelentkeznek. Furcsa, de azt kell mondanunk, hogy a láz mértéke nincs kapcsolatban a lázgörcs megjelenésével. Döntően vírusfertőzés áll a háttérben, de gyakran oltások (Di-Per-Te, MMR) okozta lázas állapotban is észleljük. Tünete a néhány másodperctől 15 percig tartó, a teljes testre kiterjedő, szimmetrikus rángások eszméletvesztéssel, melyet aluszékonyság követ. Megfigyelhető, hogy gyakoribb azoknál a gyermekeknél, akiknek a családjában előfordult hasonló tünet. Genetikai vizsgálatok valószínűsítik, hogy autoszomális domináns módon örökölődik a betegség.

A lázgörcs ijesztő, de nem veszélyes állapot. Nagyon fontos, hogy ilyenkor a szülő ne veszítse el a fejét, maradjon a gyermek mellett, fordítsa az oldalára (az újraélesztésből ismert stabil oldalfekvésbe), vigyázzon, hogy a gyermek ne sérüljön meg. Próbálja megjegyezni a görcs kezdetének és végének időpontját, hiszen az időfaktor fontos a betegség megítélésében. Hazai hivatalos ajánlás szerint ha a görcs 5 percnél tovább tart, akkor kérjen azonnal segítséget, hívjon mentőt. Ha a görcs ennél rövidebb ideig tartott, akkor konzultáljon orvosával a további teendők megbeszéléséről. A terápia az alapbetegség kezelése, illetve görcsoldó adása. A lázgörcs nem igényel speciális vizsgálatokat, de első lázgörcs esetén ajánlott 24–48 órás kórházi megfigyelés, a szülők megtanítása arra, mit tegyenek a tünet ismétlődése esetén. Hazaadás előtt minden esetben ellátjuk a gyermeket görcsoldó kúppal, mely biztonságosan adható otthoni körülmények között is.

A szülőket gyakran foglalkoztatja a kérdés, hogy hogyan tudják legközelebb kivédeni? Sajnos erre nincs megoldás, mert mint láttuk, nagyon gyakran a betegség első tünete a lázgörcs, és önmagában a láz leszorítása nem védi ki a betegséget, hiszen kialakulásában az örökletes tényezők, a fertőzés – leggyakrabban vírusfertőzés – és a láz együttes jelenléte szükséges. A másik lényeges kérdés, hogy a görcsnek vagy ismétlődő görcsöknek van-e káros hatása az idegrendszer fejlődésére, nagyobb-e az esély epilepszia kialakulására. Erre a kérdésre megnyugtató a válasz: nem károsodik az idegrendszer, és az epilepszia előfordulása sem gyakoribb ezeknél a gyermekeknél.

MADARASI ANNA